

פרשת וַיִּלֶךְ – כתיבת ספר תורה

נאמר בפרשה: "וַעֲתָה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְלִמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שִׁירָה כְּפִיָּהֶם, לְמַעַן תִּהְיֶה לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד בְּכַנֵּי יִשְׂרָאֵל" (לא יט)

מפסוק זה למדו חז"ל במסכת סנהדרין (כא.) ובמסכת נדרים (לח.) שיש מצנת עשה על כל אחד לכתוב ספר תורה.

וכך פסק הרמב"ם בהלכות ספר תורה (פרק ז הלכה א): "מצנת עשה על כל איש ואיש מישראל לכתוב ספר תורה לעצמו, שנאמר 'וַעֲתָה כָּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת', כלומר: כתבו את התורה שיש בה שירה זו". והוסיף הרמב"ם, שאם אדם כתב ספר תורה בעצמו – נחשב "כאילו קיבלו מסיני; ואם אינו יודע לכתוב – אחרים כותבים לו (כלומר, בשליחותו). וכל המגיה בספר תורה אפילו אות אחת, הרי הוא כאילו כתבו כולו".

בעל הטורים, רבי יעקב בן הרא"ש, כותב בהלכות ספר תורה (טור יורה דעה סימן ער) בשם אביו שמצנת כתיבת ספר תורה נהגה רק בדורות הראשונים כספרי תורה שימשו כספרי לימוד; אבל בימינו כספרי התורה אינם משמשים ללימוד אלא רק מונחים שמורים בבית הכנסת לצורך קריאת התורה בלבד – המצנה מתקיימת באספקת ספרי לימוד תורה שבכתב (חמשה חומשי תורה) ושבעל פה (משנה וגמרא ופירושיהם) כדי שיוכלו ללמוד בהם הוא ומשפחתו. דברי הרא"ש מבוססים על כך שבהמשך הפסוק מתבאר שמטרת הכתיבה היא בשביל הלימוד: "כְּתְבוּ לָכֶם אֶת הַשִּׁירָה הַזֹּאת, וְלִמְדָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

על חידוש זה של הרא"ש תמה רבי יוסף קארו ובפירושו על הטור, "בית יוסף", שאל: כיצד אפשר לבטל מצנת עשה מפורשת של כתיבת ספר תורה!

מסקנתו היא שכוונת הרא"ש היא שחוץ ממצנת כתיבת ספר תורה שנוהגת תמיד, נוסף בימינו יישום חדש למצנה זו: כתיבה של חומשים, משניות וגמרות.

ברוך ה', בימינו קל לקנות ולהשיג ספרי קודש ללמוד מהם, אבל בדורות קודמים אפילו לגדולי ישראל לא היה אפילו תלמוד שלם.

מסופר על רבי אריה לייב, המפורסם בזכות ספריו "שאגת אריה" ו"טורי אבן", שספרייתו הדלה לא כללה את כל התלמוד. כשנצרך לדרך מסוים של התלמוד היה הולך לבקש זאת משכנו, יצחק איצקוביץ, שהיה סוחר עשיר. יום אחד אמרה לו ליצחק רבקה אשתו: "בגלל הנסיעות הרבות שלך אתה לא כל כך לומד. אולי ניתן את הגמרות לרבי אריה לייב, כדי שיוכל ללמוד בלי להתרוצץ בחיפוש אחרי גמרא?" הסכים יצחק להצעת רבקה אשתו, ושניהם הביאו את כרכי התלמוד לביתו של רבי אריה לייב. לשמחתו של רבי אריה לייב לא היה גבול, והוא בירך את הסוחר יצחק ואשתו רבקה, שהיו חשוכי בנים, שיוולדו להם בנים גדולי תורה.

ארץ ישראל אמונה טהרת המשפחה בית המקדש פרשת שבוע תנ"ך

שי לשי

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לשי: shayleshay.co.il

ברכתו התקיימה, וליצחק ורבקה נולדו שני בנים: רבי חיים מוולוז'ין, שהקים את ישיבת וולוז'ין, ואחיו רבי זלמן שהיה גאון גדול בתורה.

יהי רצון שנזכה כולנו לקיים מצנת כתיבת ספר תורה, גם במובן המקורי שלה וגם כפירוש הרא"ש!